

Handlingsplan patientsäkerhet Region Gotland 2025

Handlingsplan patientsäkerhet 2025

- Region Gotlands mål med patientsäkerhetsarbetet är god och säker vård, överallt och alltid
- Handlingsplanen ska utgöra en grund för arbetet med patientsäkerhet på alla nivåer i organisationen
- Handlingsplanen bygger på Socialstyrelsens Nationella handlingsplan för patientsäkerhet – Agera för säker vård. Socialstyrelsens skrivningar inleder varje avsnitt, i grönt (grundläggande förutsättningar) eller blått (fokusområden) fält
- Målsättningen med handlingsplanen är att tillse kunskap och därmed förutsättningar för delaktighet i arbetet med patientsäkerhet, att tydliggöra ansvar och förväntade resultat, att visa på strategiska mål samt identifiera prioriterade områden att arbeta vidare med
- Aktiviteterna i handlingsplanen följs upp i årliga dialogsamtal mellan verksamheter och chefläkare, samt sammanfattas i patientsäkerhetsberättelsen

Grundläggande förutsättningar: Engagerad ledning och styrning

En engagerad ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården är avgörande för säker vård på alla nivåer – från den nationella nivån till operativa chefer och ledare i den patientnära verksamheten.

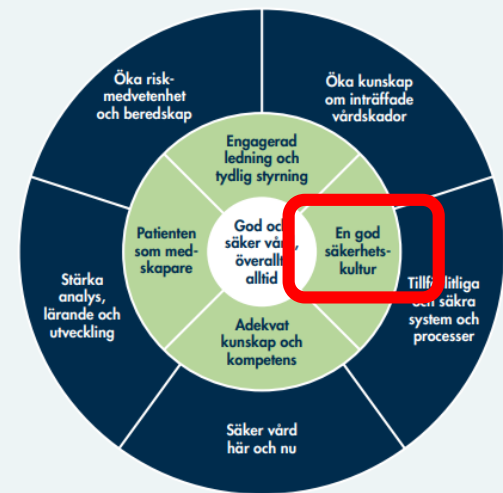
Alla i organisationen bidrar till och påverkar patientsäkerheten, oavsett yrke eller roll. Chefer och ledare är tongivande förebilder och har ett uttalat ansvar för att säkerhetsrelaterade frågor tas på allvar och hanteras.

Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> Patientsäkerhet diskuteras regelbundet på FLG och efterfrågas av HSN. Patientsäkerhetsarbetet sammanfattas i en Patientsäkerhetsberättelse som presenteras för HSN och FLG samt görs tillgänglig på hemsidan
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Patientsäkerhet är en drivkraft i verksamhetens utvecklingsarbete. Patientsäkerhet är en stående punkt på varje ledningsgrupp
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> Patientsäkerhet är en stående punkt på APT
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> Patientsäkerhet utgör en självklar del i det dagliga arbetet
Prioriterade aktiviteter 2025	Patientsäkerhetsrisker genom otydliga rutiner och ansvarsområden fångas upp och blir fokus för strukturerat och prioriterat arbete på samtliga nivåer

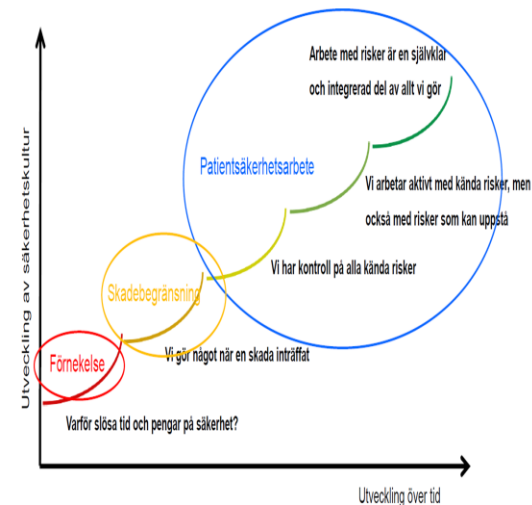
Grundläggande förutsättningar: En god säkerhetskultur

En god säkerhetskultur utvecklas bäst i organisationer med god arbetsmiljö, psykologisk trygghet och en kultur där medarbetarna är delaktiga och alla arbetar aktivt med att upprätthålla och förbättra verksamheten genom att identifiera, hantera och minimera risker.

En god patientsäkerhetskultur kännetecknas av ett öppet arbetsklimat, där personal känner sig trygg att rapportera, diskutera och ställa frågor om säkerhet, samt av att alla arbetar förebyggande och lär av både positiva och negativa händelser med ett förhållningssätt som undviker skuldbeläggande.

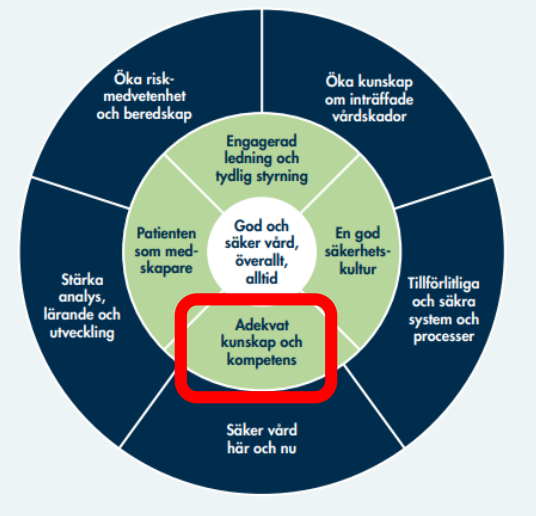

kti	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> Arbetet med patientsäkerhet genomsyras av ett tillåtande och icke skuldbeläggande förhållningssätt Patientsäkerhetskulturtrappan är känd och utgör ett stöd för att bedöma verksamhetens mognad för god och säker vård
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Ett aktivt arbete med att identifiera risker och därmed med att minimera dessa Verksamheten lär sig av de negativa händelserna som inträffat men tar också lärdom av goda exempel
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> Patientsäkerhet diskuteras i arbetsgruppen på ett öppet och ärligt sätt där fokus ligger på systemnivå Analys och beslutade åtgärder avseende inträffade händelser återkopplas till berörda medarbetare
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> Medarbetare känner trygghet och stöd från sin chef att påtala och rapportera risker och vårdavvikelser Medarbetare som är inblandade i händelser där det uppstått vårdskador känner stöd från chef och organisationen

Prioriterade aktiviteter 2025

På ledningsgrupper och APT diskutera patientsäkerhetskultur för att öka förståelsen för de patientsäkerhetsrisker som finns i verksamheterna

Grundläggande förutsättningar: Adekvat kunskap och kompetens

För en säker vård behöver hälso- och sjukvårdspersonal ha rätt kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete. Med en adekvat yrkeskompetens och kunskap om patientsäkerhet kan personal fatta beslut, bedöma risker, föreslå och vidta åtgärder som bidrar till en god och säker vård.

Rätt yrkeskompetens innebär att personal behärskar de yrkesspecifika arbetsuppgifter och den vård som de utför, så kallade tekniska färdigheter. Även så kallade icke-tekniska färdigheter, såsom förmågan att samverka i team över professionsgränserna och situationsmedvetenhet, behöver tränas och utvecklas kontinuerligt, exempelvis genom introduktion och annan träning

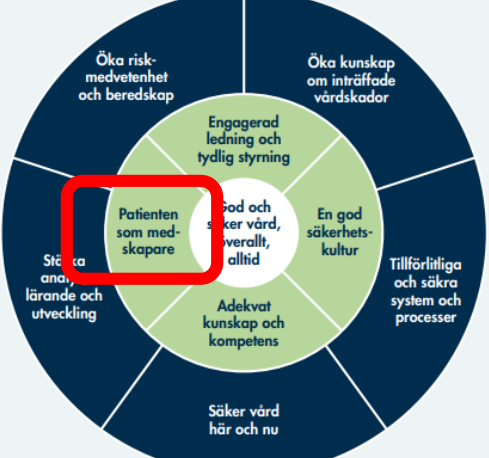
Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningar i patientsäkerhet finns tillgängliga och är kända • Utbildning i patientsäkerhet ingår vid introduktion av AT-läkare och på sjuksköterskornas BAS-år
Verksamhetsområde/	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga chefer ska genomgå Socialstyrelsens e-utbildning i patientsäkerhet • Grundläggande utbildning i Patientsäkerhet ingår vid nyanställning och är ett återkommande tema för internutbildningar
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga chefer ska genomgå Socialstyrelsens e-utbildning i patientsäkerhet • Vid nyanställning finns uppdaterade checklistor för introduktion och trygg kollegial handledning
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga medarbetare har erforderlig kunskap för att arbeta patientsäkert och har tagit del av regionens utbildning på Insidan hur avvikelser rapporteras i Flexite • På arbetsplatsen erbjuds fortlöpande kompetensutveckling
Prioriterad aktivitet 2025	Chefer på samtliga nivåer tillser och följer upp att medarbetarna har tagit del av utbildningar i patientsäkerhet

Säker vård – nationell utbildning i patientsäkerhet - Patientsäkerhet

Grundläggande förutsättningar: Patienten som medskapare

Vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Den patient som vet hur och varför olika moment ska genomföras, och vilka eventuella risker som finns, bidrar till att vårdförloppet blir som det är tänkt och till att avvikelser uppmärksammas och kan åtgärdas.

Patientens medverkan i hälso- och sjukvården genom att hen själv utför vissa vård- och behandlingsåtgärder ska utgå från hens önskemål och individuella förutsättningar. En patient som inte vill eller kan ta aktiv del i sin vård och behandling ska inte riskera att få en sämre vård. Patientens närstående ska få möjlighet att medverka vid utformning och genomförande av vården om det är lämpligt och om bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt inte hindrar detta.

Nivå	Mål
------	-----

Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> Den vård som bedrivs är personcentrerad med kontinuitet och fast vårdkontakt så långt som möjligt så att vården organiseras närmare patienten Öka kunskapen om patientlagen
--------------------	--

Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Patient/närstående ska erbjudas att medverka i utredningar där det uppkommit en vårdskada Patienter och närståendes erfarenheter ska efterfrågas och beaktas i verksamhetens utvecklingsarbete
--------------------------------------	---

Enhet	<ul style="list-style-type: none"> Patienter och närstående ska få veta hur klagomål och synpunkter förs fram och hanteras av verksamheten Det ska finnas förutsättningar för att göra patienten delaktig i sin vård, där en metod är arbetssättet Saftey netting
--------------	---

Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> Vården ska utformas i samråd med patienten, så långt det är möjligt På ett öppet sätt lyssna in och ta emot patient/närståendes synpunkter och förbättringsförslag
--------------------	---

Prioriterade aktiviteter 2025	<ul style="list-style-type: none"> Öka kunskapen om patienternas rättigheter samt möjlighet till delaktighet i vården, genom utbildningar i patientlagen och arbetssättet Safety netting Sprida kunskapen om patientstödet "Din säkerhet i vården" via affischer och broschyrer där patienterna vistas
--------------------------------------	--

DIN SÄKERHET I VÅRDEN

Rätt information

- Säg till om du är överkänslig eller allergisk mot något
- Kontakta vårdpersonalen om du har frågor om din vård eller behandling

Dina läkemedel

- Berätta om alla läkemedel du tar och varför, ta gärna med dig en aktuell lista
- Säg till om du inte vet varför eller på vilket sätt du ska ta ett visst läkemedel
- Kontakta om läkare, sjukvårdskurator eller apotekare om du har frågor kring dina läkemedel

Skydda dig själv och andra mot smitta

- Varsta inte att fråga personalen om du har några tecken innan de tar tid
- Håll och sprita dina händer efter tusenstreck. Säg till om du har kräks eller har diarré
- Tvätta dina händer innan du äter
- Nys eller hosta i armvecket, använd pappersduk när du snyter dig och sprita händerna efteråt

Maten är viktig för din hälsa och tillfrisknande

- Personer som ätit lite samlade i medveten
- Säg till om du ofta har gällt med i sista, eller om du har svårt att sugga eller svälja
- Au du allergisk eller överkänslig mot något (t.ex. fisk) är det viktigt att du berättar det
- Gärna om att välja ditt mat och dryck kan du påverka din hälsa och ditt välbefinnande
- Du kan alltid fråga personalen om mat och dryck och du kan alltid komma med önskemål

Förebygg fallolyckor

- Ändra skor om du har svårt att gå på foten eller anti-hallskor
- Be personalen om hjälp om du känner dig yr eller ostadig när du ska upp och gå
- Om du blir blåst av ett en bland på sjukhuset, ta gärna med fötterna och drick lite vatten innan du reser dig

Förebygg blodproppar

- Rör på dig så ofta du kan
- Använd blodstimpur om du har sådana
- Förskrivs till på dina ben och fötter, även om du är sängliggande

Förebygg trycksår

- Om du ligger i säng eller i rullstol, ändra läge ofta. Även små lägesändringar gör stor nytta
- Säg till om du ligger obehagligt eller om det gör ont, till exempel på höfterna
- Personalen hjälper dig gärna att vända dig i sängen eller andra läge i sängen

Aktivitet är viktigt

- Även om du är sjuk, försök att röra på dig varje dag
- Om du är intag på sjukhus, till gärna sina rullstol / patienttransporter
- Om du lämnar dig utomhus, gör gärna med personalen om gånghjälpmedel

Dags att lämna sjukvården

- Innan du lämnar oss, se till att du har fått
- Information om dina läkemedel och dina aktuella läkemedel
- Information om sjukvård om du vill och behandling
- Heta vem du ska kontakta om du har frågor eller behöver veta vad som
- Du kan alltid fråga personalen om du inte fått denna information

Fokusområde: Öka kunskap om inträffade vårdskador

Genom att identifiera, utreda och mäta skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blev det som var tänkt.

- Öka kunskapen om förekomst av skador och vårdskador
- Ge underlag till analys av bakomliggande orsaker på systemnivå
- Förbättra möjligheterna att följa utvecklingen av patientsäkerhet.

Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Varje kvartal systematiskt sammanställa avvikelser för att möjliggöra identifiering av övergripande orsaksområden som kan bli fokus för åtgärder. • Årligen sammanställa och analysera rapporterade patientsäkerhetsrisker
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Vårdavvikelser hanteras i tid för att skapa bättre förutsättningarna för att utreda och förstå vad som har hänt • Risker och oönskade händelser som medfört en vårdskada utreds och resultat av utredningarna återkopplas i verksamheten
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> • Kunskap om inträffade vårdskador utgör en grund för lärande för att minska risken för att liknande ska kunna inträffa igen • Arbeta för att identifierade risker bidrar till ett strukturerat förbättringsarbete och kompetensutveckling
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga medarbetare ska få information om allvarliga vårdskador, avvikelser och risker och dess bakomliggande orsaker • Den medarbetare som är inblandad i en vårdskada ska få möjlighet att berätta sin upplevelse av vad som hände
Prioriterade aktiviteter 2025	Förbättra följsamheten till att hantera avvikelser i tid, följs via statistik som tas fram av Patientsäkerhetssamordnarna

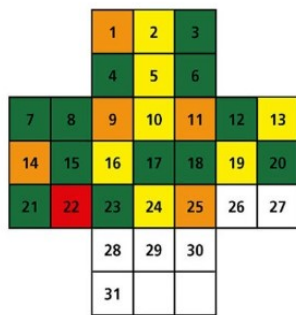
Fokusområde: Tillförlitliga och säkra system och processer

Rätt patient ska få rätt vård, på rätt plats och i rätt tid. Med tillförlitliga och säkra system, processer och rutiner skapas förutsättningar att arbeta säkert, effektivt och enligt bästa tillgängliga kunskap.

- Möta förändringar i hälso- och sjukvården genom att utveckla ändamålsenliga processer med fokus på patientens väg genom vården
- Skapa en säker, sammanhållen, tillgänglig och jämlik vård
- Stärka patientsäkerheten genom att minska oönskade variationer

Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Förenkla tillgången till rutiner och riktlinjer genom tydligare struktur i DocPoint • Upphandling av nytt avvikelssystem pågår, vilket ska möjliggöra fördjupade analyser och sammanställande av statistik
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Det finns strukturerade arbetsätt vid vårdens övergångar för att minska riskfyllda moment, såsom i samband med rapportering mellan enheter, SIP, utskrivningsprocessen och säker läkemedelshantering • Strukturerade arbetsätt används vid muntlig rapportering, som till exempel SBAR för akuta och icke-akuta situationer
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> • För den somatiska slutenvården utgör resultatet av fokusveckorna en struktur för omvårdnadsfrågor avseende riskanalys och säkert och enhetligt arbetsätt och dokumentation
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga medarbetare vet var riktlinjer och rutiner finns beskrivna och arbetar enligt dessa • Arbetet ske strukturerat med validerade instrument för att minska oönskade variationer
Prioriterade aktiviteter 2025	<p>Förbättrad struktur i DocPoint</p> <p>Minska omvårdnadsriskerna genom ökad följsamhet till sjukvårdsövergripande rutiner, följs upp via verksamheternas egenkontroll</p> <p>Erbjuda utbildningar i SBAR för bättre kommunikation</p>

Fokusområde: Säker vård här och nu

Säker vård här och nu handlar om att ha förmågan och kunskapen att upptäcka risker och vara medveten om att oförutsedda händelser och störningar kan inträffa, men också om att kunna hantera och agera här och nu innan patientsäkerheten är hotad.

- Öka medvetenheten, förmågan och flexibiliteten att på alla organisatoriska nivåer i hälso- och sjukvården uppmärksamma och agera på störningar i närtid och minska risken för att patienter drabbas av vårdskador
- Öka kunskapen om patientsäkerhet hos medarbetare, chefer och beslutsfattare
- Stärka patienters och närståendes delaktighet och medverkan i patientsäkerhetsarbetet.

Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Öka kunskapen om patientsäkerhet på alla nivåer genom att stötta och förvaltar Gröna korset som grund för patientsäkerhetsarbetet • Resultat och följsamhet i arbetet med Gröna korset utvärderas via kvartalsvis rapporteringar från verksamheterna
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förutsättningar finns för alla medarbetare att delta i regelbundna Gröna korset-avstämningar • Brister avseende medicintekniska produkter och misstänkta läkemedelsbiverkningar rapporteras i avvikelssystemet
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetet med Gröna korset sker systematiskt och utgör en naturlig grund i enhetens patientsäkerhetsarbete • Inom den somatiska slutenvården genomförs Se upp-ronder strukturerat
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Deltar i Gröna korset avstämningar • Skriver avvikelser på identifierade risker och negativa händelser
Prioriterade aktiviteter 2025	Samtliga enheter ska hitta sin struktur för regelbundna avstämningar enligt Gröna Korset där tid finns avsatt för att diskutera patientsäkerhet i vardagen

Fokusområde: Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

- Öka systemförståelsen om bakomliggande orsaker till vårdskador och stärka det organisatoriska minnet inom hälso- och sjukvården
- Stärka det förebyggande patientsäkerhetsarbetet genom att stimulera kunskapsutvecklingen samt det individuella och organisatoriska lärandet och därigenom öka förutsättningarna för en säker vård.
- Ge bättre underlag för forskning så att kunskapen ökar om hur arbetssätt i vården bidrar till säkerhet och risker.

Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Öka efterlevnaden till BHK (Basala Hygien och Klädrutiner) genom stöd och utbildningsinsatser från vårdhygien • Infektionsverktyget används som en metod att följa förekomsten av vårdrelaterade infektioner (VRI)
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Efterfrågar och följer resultatet av BHK-mätningarna, och tillser att vidta åtgärder om det behövs för att öka efterlevnaden till BHK
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> • I arbetet med Gröna korset identifieras brister och risker som utgör en grunden till enhetens förbättringsarbete • Resultatet av BHK-mätningarna följs månadsvis för att öka efterlevnaden
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Alla medarbetare har tagit del av utbildningen i BHK i Kunskapsportalen
Prioriterade aktiviteter 2025	<p>Utbilda och implementera Infektionsverktyget Öka följsamheten till BHK genom förbättrade mätverktyg, utbildning till chefer, hygienombud och medarbetare Chefer på alla nivåer följer medarbetarnas deltagande i BHK-utbildningar</p>

Fokusområde: Öka riskmedvetenheten och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktiga eller långsiktiga förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, hållbarhet och säkerhet

- Uppnå robust och anpassningsbar hälso- och sjukvård där uppdraget klaras med god patientsäkerhet och god arbetsmiljö även under oväntade förhållanden.

Nivå	Mål
Förvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Det finns en övergripande katastrofmedicinsk handlingsplan för extraordinära händelser • För att tillse en tydlig struktur för arbete vid höjd beredskap görs regelbunda övningar som utvärderas • Utveckla samarbetet med andra aktörer lokalt och nationellt
Verksamhetsområde/ verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplaner finns för att möta upp kända risker som värmeböljor, hög arbetsbelastning och vårdplatsbrist • En stärkt beredskap uppnås genom att tillse att det finns reservrutiner vid till exempel IT-avbrott, störning i telefoni och för särskilda händelser
Enhet	<ul style="list-style-type: none"> • Alla katastrofplaner och telefonlistor är uppdaterade • Det finns ett robust arbetssätt med kännedom om manuella rutiner och åtgärder vid störningar
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga medarbetare har kännedom om verksamhetens katastrofmedicinska uppdrag, vilka arbetsuppgifter som prioriteras i händelse av en katastrof • Deltar i katastrofmedicinska utbildningar och övningar
Prioriterade aktiviteter 2025	<p>Verksamheterna tillser att öka den katastrofmedicinska beredskapen genom att identifiera områden med behov att förtydliga reservrutiner</p> <p>Genom att delta i övningar och utbildningar inom katastrofmedicin ökas förmågan att hantera en särskild händelse</p>